

การพัฒนาารูปแบบการนิเทศเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา
โรงเรียนเทศบาลวัดศาลามีชัย สังกัด เทศบาลนครนครศรีธรรมราช
The Development of a Supervision Model to Enhance Educational
Quality at Wat Salameechai Municipal School, under Nakhon Si
Thammarat Municipality

พรพิมล ราชกิจกำธร Pornpimol Ratchakitkamthorn

โรงเรียนเทศบาลวัดศาลามีชัย สังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช

Wat Salameechai Municipal School, under the Nakhon Si Thammarat Municipality

prnang2512@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1)ศึกษาความต้องการในการพัฒนารูปแบบการนิเทศเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา 2)พัฒนารูปแบบการนิเทศเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา 3)ทดลองใช้รูปแบบการนิเทศเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา และ4)ประเมินความพึงพอใจของครูที่มีต่อรูปแบบการนิเทศเพื่อระดับคุณภาพการศึกษา โรงเรียนเทศบาลวัดศาลามีชัย การวิจัยและพัฒนา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนครูผู้นิเทศ จำนวน 7 คน ครูผู้รับการนิเทศ จำนวน 30 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 จำนวน 381 คน เครื่องมือ ได้แก่ แบบสอบถาม แบบทดสอบ และแบบสังเกต การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า Wilcoxon Signed Ranks Test ค่า t-test แบบ dependent และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า

1) ความต้องการในการพัฒนารูปแบบการนิเทศเพื่อระดับคุณภาพการศึกษา โรงเรียนเทศบาลวัดศาลามีชัย พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2) พัฒนารูปแบบการนิเทศเพื่อระดับคุณภาพการศึกษา โรงเรียนเทศบาลวัดศาลามีชัย พบว่า มีชื่อว่าซีไอพีอี มีกระบวนการนิเทศ 5 ขั้นตอน คือ (1) การคัดกรองระดับความรู้ความสามารถ (2) สร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้นิเทศ-ครู (3) การให้ความรู้ก่อนการนิเทศ (4) การดำเนินงาน และ(5) การประเมินผลการนิเทศ

3) การทดลองใช้รูปแบบการนิเทศแบบซีอีไอพีอี “CEIPE Model” เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา โรงเรียนเทศบาลวัดศาลามีชัย พบว่า โดยภาพรวมครูมีความรู้ความเข้าใจในรูปแบบการนิเทศ อยู่ในระดับสูงมาก ก่อนและหลังการใช้รูปแบบมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4) การประเมินความพึงพอใจของครู ผู้รับการนิเทศที่มีต่อรูปแบบการนิเทศ โดยภาพรวม พบว่า ครูผู้รับการนิเทศมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการนิเทศแบบซีอีไอพีอี “CEIPE Model” อยู่ในระดับมากที่สุด
คำสำคัญ : การพัฒนารูปแบบ, การนิเทศ, การยกระดับคุณภาพการศึกษา.

Abstract

The objectives of this research were: 1) to study the needs for developing a supervision model to enhance educational quality; 2) to develop the supervision model; 3) to implement the developed model; and 4) to evaluate teacher satisfaction toward the supervision model at Wat Salameechai Municipal School. This study employed a Research and Development (R&D) methodology. The sample consisted of 7 supervisors, 30 supervisee teachers, and 381 students from Grades 1–6. Research instruments included open questionnaires, tests, and observation forms. Data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, the Wilcoxon Signed Ranks Test, dependent t-test, and content analysis.

The research findings revealed that:

1. Needs Assessment: The overall demand for developing a supervision model to enhance educational quality at Wat Salameechai Municipal School was at a high level.

2. Model Development: The developed model, titled the “CEIPE Model,” consists of a five-step supervision process: (1) Classifying knowledge and competency levels; (2) Establishing positive supervisor-teacher relationships; (3) Informing (pre-supervision knowledge sharing); (4) Proceeding (implementation); and (5) Evaluating supervision results.

3. Implementation Results: After implementing the “CEIPE Model,” it was found that teachers’ knowledge and understanding of the supervision model reached a very high level. There was a statistically significant difference between pre-test and post-test scores at the .05 level.

4. Satisfaction Evaluation: Overall, the supervisee teachers expressed the highest level of satisfaction toward the “CEIPE Model”.

Keywords: Model Development, Supervision, Enhancing Educational Quality.

บทนำ

การจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่ผ่านมามีผลต่อระยะเวลาส่วนใหญ่สามารถจัดการเรียนการสอน โดยใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี เนื่องจากเป็นหลักสูตรที่มีความยืดหยุ่นสูง โรงเรียนสามารถจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้สอดคล้องกับท้องถิ่นและความต้องการของชุมชน แต่หลักสูตรดังกล่าวยังคงมีปัญหาทั้งในเรื่องความเข้าใจ ความชัดเจนและความซ้ำซ้อนของมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด ส่วนครูผู้สอนนั้นยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ยังขาดเทคนิคการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์และขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการวัดและประเมินผลตามหลักสูตร สอดคล้องกับการวิจัยติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตรในแต่ละช่วงของหลายหน่วยงาน พบว่า หลักสูตร ดังกล่าวมีจุดดี คือ ช่วยส่งเสริมการกระจายอำนาจทางการศึกษาทำให้ท้องถิ่นและสถานศึกษามีส่วนร่วม โดยมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นและแนวคิดและหลักการในการส่งเสริมการพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวมอย่างชัดเจน ส่วนประเด็นที่ยังเป็นปัญหา คือ ความไม่ชัดเจนของหลักสูตร ได้แก่ เอกสารหลักสูตร กระบวนการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติและผลที่เกิดจากการใช้หลักสูตร ซึ่งรวมถึงคุณภาพของผู้เรียนในด้านความรู้ ทักษะ ความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ซึ่งยังไม่เป็นที่น่าพอใจ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ดังจะเห็นได้จากการประเมินคุณภาพภายนอกของ สมศ. ในรอบแรก พบว่า มีโรงเรียนประถมศึกษาที่มีผลการประเมินคุณภาพอยู่ในระดับปรับปรุงและพอใช้จำนวน 4,472 โรงเรียน จากการประเมิน จำนวน 6,932 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 64.51 และโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ที่มีผลการประเมินคุณภาพอยู่ในระดับปรับปรุงและพอใช้จำนวน 1,568 โรงเรียน จากการประเมินจำนวน 2,542 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 61.68 และในรอบที่สอง พบว่า มีโรงเรียนประถมศึกษาที่ไม่ได้รับการรับรองคุณภาพ 264 โรงเรียน จากการประเมิน 1,918 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 13.77 ซึ่งส่วนใหญ่ไม่ผ่านมาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียนในมาตรฐานที่ 5 เกี่ยวกับผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร ในขณะที่เดียวกันโรงเรียนขยายโอกาสที่ไม่ได้รับการรับรองคุณภาพ จำนวน 974 โรงเรียน จากการประเมิน จำนวน 5,013 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 19.47 โดยส่วนใหญ่ไม่ผ่านมาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียนในมาตรฐานที่ 5 เช่นเดียวกัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552) สมศ. ได้

ให้ข้อเสนอแนะหน่วยงานต้นสังกัดควรให้ความสนใจและเอาใจใส่ในการส่งเสริมสถานศึกษาให้ดำเนินการประกันคุณภาพภายในอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องเพื่อให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษามีการปฏิบัติงานอย่างประกันคุณภาพและผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสนใจการบริหารงานวิชาการให้มากยิ่งขึ้น ซึ่งผลที่เกิดขึ้นจะสะท้อนไปยังคุณภาพของผู้เรียนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้สอน ทั้งนี้ต้นสังกัดต้องจัดสรรทรัพยากรให้เพียงพอเอาใจใส่ กำกับติดตาม และให้การสนับสนุนสถานศึกษาในการพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2553)

โรงเรียนเทศบาลวัดศาลาลำดวน สังกัด เทศบาลนครนครศรีธรรมราช เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่มีนักเรียน จำนวน 1,987 คน (รายงานประจำเดือนมิถุนายน 2567) เปิดสอนตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษา และระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นด้านวิชาการ กระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้ พัฒนาตนเองได้ ถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติ และพัฒนาจนเต็มตามศักยภาพของตนเอง กระบวนการเรียนรู้ที่ต้องจัดให้กับผู้เรียนได้แก่ จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้คิดเป็นทำเป็นแก้ปัญหาเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ทุกกลุ่มสาระ อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาผลการสอบปลายปีพบว่า ผลการสอบยังต่ำกว่าเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด คือค่าเฉลี่ยร้อยละ 70 พบว่านักเรียนส่วนใหญ่จะเรียนรู้ได้ค่อนข้างช้าซึ่งส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนค่อนข้างต่ำ ในปีการศึกษา 2565 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับพอใช้มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 62.56 (ฝ่ายวิชาการโรงเรียนเทศบาลวัดศาลาลำดวน เทศบาลนครนครศรีธรรมราช, 2565) และในปีการศึกษา 2566 พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนยังอยู่ในระดับพอใช้มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 63.74 (ฝ่ายวิชาการโรงเรียนเทศบาลวัดศาลาลำดวน เทศบาลนครนครศรีธรรมราช, 2566) และจากการประเมินคุณภาพการศึกษาของนักเรียนชั้น ป.3 โรงเรียนเทศบาลวัดศาลาลำดวน มีคะแนนค่อนข้างต่ำและมีสัดส่วนของนักเรียนอยู่ในเกณฑ์ต้องปรับปรุงค่อนข้างสูง กล่าวคือ คะแนนเฉลี่ย NT ของนักเรียนชั้น ป.3 พบว่า ภาษาไทย ร้อยละ 48.13 คณิตศาสตร์ ร้อยละ 34.73 คะแนนสังคมศึกษา ร้อยละ 41.82 วิทยาศาสตร์ ร้อยละ 35.24 ภาษาอังกฤษ ร้อยละ 28.70 ในขณะที่คะแนนเฉลี่ย O-NET ของนักเรียนชั้น ป.6 พบว่า ภาษาไทย ร้อยละ 50.70 คณิตศาสตร์ ร้อยละ 32.49 คะแนนสังคมศึกษา ร้อยละ 37.76 วิทยาศาสตร์ ร้อยละ 34.62 ภาษาอังกฤษ ร้อยละ 30.93 และมีสัดส่วนของนักเรียนที่ทำคะแนนในระดับต่ำกว่าเกณฑ์มากกว่าร้อยละ 4 (วิชาการโรงเรียนเทศบาลวัดศาลาลำดวน เทศบาล

นครนครศรีธรรมราช) นอกจากนี้ การพัฒนาคุณภาพการศึกษาตาม มาตรฐานที่ 5 จะต้องให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร มีตัวบ่งชี้ ดังนี้ 1) มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยตามเกณฑ์ 2) มีผลการทดสอบรวบยอดระดับชาติเฉลี่ยตามเกณฑ์ 3) สามารถสื่อความคิดผ่านการพูดเขียนหรือนำเสนอด้วยวิธีการต่าง ๆ 5) สามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ 6) สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการพัฒนาการเรียนรู้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552) ซึ่งปัญหาในการสร้างองค์ความรู้ให้กับตนเองของนักเรียนยังไม่ประสบผลสำเร็จจึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ดังนั้นจำเป็นต้องมีแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียนโรงเรียนเทศบาลวัดศาลามีชัย เพื่อทำการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้ดีขึ้น

จากสภาพปัญหาด้านคุณภาพการศึกษา โรงเรียนเทศบาลวัดศาลามีชัย ซึ่งถือเป็นสิ่งสำคัญในการบริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนเทศบาลวัดศาลามีชัย มีความเห็นสอดคล้องกันว่า น่าจะต้องมีการพัฒนารูปแบบการนิเทศการสอนที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในสาระความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนอย่างครอบคลุมและมีคุณภาพเพื่อส่งผลต่อการพัฒนาการเรียนการสอน พัฒนาตนเองและคุณภาพการศึกษา โรงเรียนเทศบาลวัดศาลามีชัย เทศบาลนครนครศรีธรรมราช ได้อย่างแท้จริง ซึ่งคงจะต้องใช้วิธีการนิเทศการสอนที่เป็นระบบที่เชื่อว่าจะได้ผลดีกว่าที่เคยใช้ในอดีตที่ผ่านมา ซึ่งจากการศึกษาแนวคิดของนักวิชาการที่เกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาหรือการนิเทศการสอน เนื่องจากการนิเทศการสอนเป็นทั้งกลยุทธ์และเทคนิควิธีการหนึ่งในการช่วยครูปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาวิชาชีพ ซึ่งการนิเทศสามารถดำเนินการได้เพื่อพัฒนาครูทั้งก่อนประจำการและครูประจำการกล่าวโดยสรุป คือ การนิเทศการสอนที่ใช้ทำให้ครูมีความรู้ความเข้าใจ มีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนมีคุณภาพมากขึ้น การนิเทศการสอนที่ใช้ช่วยให้ครูสามารถประสบผลสำเร็จและช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนได้นั้น พบว่ารูปแบบการนิเทศเพื่อคุณภาพการศึกษามีหลายรูปแบบ แต่ละวิธีมีจุดเด่นและจุดด้อยแตกต่างกันไป การจะนำมาใช้เพื่อช่วยครูในการพัฒนาวิชาชีพที่ส่งผลในการพัฒนาการเรียนรู้อันให้ประสบผลสำเร็จในการวิจัยครั้งนี้ จึงต้องเป็นรูปแบบที่สนองด้านความต้องการและความแตกต่างของครู เช่น ความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ และแรงจูงใจ ซึ่งจะส่งผลให้ครูเกิดความพึงพอใจ จึงจะสามารถแก้ปัญหาได้ประสบผลสำเร็จ

ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นว่า การนิเทศการสอนภายในโรงเรียนตามแนวความคิดของ แกลททอร์น (Glatthorn) กลีกแมน (Glickman) และโคแกน (Cogan) ที่พัฒนาขึ้นคือ ซีอีไอพีอี “CEIPE Model” ด้วยเหตุผลที่ว่าการนิเทศแบบ ซีอีไอพีอี “CEIPE Model” มีจุดเด่น คือ ครูมีโอกาสเลือกรับวิธีการนิเทศที่ตนเองชอบและสนใจ แต่ถ้าหากการเลือกแบบของการนิเทศของครูแต่ละคนไม่เหมาะสมกับตัว

ครู ผู้บริหารสามารถแนะนำจูงใจให้เลือกวิธีที่เหมาะสมที่สุดได้ ผู้วิจัยจึงเลือกวิธีการเชิงระบบที่มีความเหมาะสม คือ การพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบซีอีไอพีอี “CEIPE Model” เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา โรงเรียนเทศบาลวัดศาลามีชัย เทศบาลนครนครศรีธรรมราช ซึ่งเป็นเรื่องจำเป็นที่ต้องดำเนินการให้ลงไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเกิดการ พัฒนาที่สมบูรณ์ ซึ่งจะ เป็นประโยชน์ต่อการจัดกระบวนการเรียนการสอนของนักเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาความต้องการในการพัฒนารูปแบบการนิเทศเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา โรงเรียนเทศบาลวัดศาลามีชัย สังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช
- 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา โรงเรียนเทศบาลวัดศาลามีชัย สังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช
- 3) เพื่อทดลองใช้รูปแบบการนิเทศเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา โรงเรียนเทศบาลวัดศาลามีชัย สังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช
- 4) เพื่อประเมินความพึงพอใจของครูที่มีต่อรูปแบบการนิเทศเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา โรงเรียนเทศบาลวัดศาลามีชัย สังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาโรงเรียนเทศบาลวัดศาลามีชัย สังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราชเป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development; R&D) โดยมีวิธีดำเนินการดังนี้

ประชากร ได้แก่ ครูและนักเรียน โรงเรียนเทศบาลวัดศาลามีชัย ปีการศึกษา 2567 ประกอบด้วย ครูผู้สอน จำนวน 87 คน และนักเรียน จำนวน 1,987 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูและนักเรียนโรงเรียนเทศบาลวัดศาลามีชัยปีการศึกษา 2567 ประกอบด้วย ครูผู้สอน จำนวน 37 คน จำแนกเป็นครูผู้นิเทศ จำนวน 7 คน และครูผู้รับการนิเทศ จำนวน 30 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 จำนวน 381 คน ได้แก่ 1) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1/1 จำนวน 35 คน 2) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2/1 จำนวน 33 คน และชั้นประถมศึกษาปีที่ 2/2 จำนวน 35 คน รวมนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 68 คน 3) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/1 จำนวน 34 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/2 จำนวน 36 คน รวมนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 70 คน 4) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/1 จำนวน 36 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/2 จำนวน 33 คน รวมนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 69

คน 5) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1 จำนวน 34 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/2 จำนวน 36 คน รวมนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 70 คน 6) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 จำนวน 34 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/2 จำนวน 35 คน รวมนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 69 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

การวิจัยและพัฒนา มีขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาความต้องการในการพัฒนารูปแบบการนิเทศเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา โรงเรียนเทศบาลวัดศาลาลำมีชัยเป็นการศึกษาข้อมูลพื้นฐานและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบ ซีอีไอพีอี “CEIPE Model” และหาแนวทางการปฏิบัติที่เหมาะสม เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา โรงเรียนเทศบาลวัดศาลาลำมีชัย ด้วยการศึกษาค้นคว้าความต้องการการนิเทศการสอนของครูโรงเรียนเทศบาลวัดศาลาลำมีชัยในการศึกษาความต้องการการนิเทศการสอนของครูโรงเรียนเทศบาลวัดศาลาลำมีชัย ผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับความต้องการการนิเทศภายในของโรงเรียนเทศบาลวัดศาลาลำมีชัย ด้วยวิธีการใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการการนิเทศการสอนของครูโรงเรียนเทศบาลวัดศาลาลำมีชัย มีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ เป็นแบบสอบถามชนิดตรวจสอบรายการ (Check list) ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการการนิเทศการสอนของครูโรงเรียนเทศบาลวัดศาลาลำมีชัย สังกัด เทศบาลนครนครศรีธรรมราช ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของ ลิเคิร์ต (Likert, อ้างถึงในยุทธ ไทยวรรณ, 2553) มี 5 ระดับ ประกอบด้วย 5 เนื้อหา คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตร จำนวน 8 ข้อ ด้านการจัดการเรียนการสอน จำนวน 9 ข้อ ด้านสื่อการเรียนการสอน จำนวน 7 ข้อ ด้านการวัดผลประเมินผลจำนวน 8 ข้อ ด้านการพัฒนาบุคลากรทางการสอน จำนวน 8 ข้อ วิเคราะห์ข้อมูลโดยแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ (Percentage)

ขั้นตอนที่ 2 สร้างและพัฒนารูปแบบการนิเทศเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา โรงเรียนเทศบาลวัดศาลาลำมีชัยเป็นขั้นที่ดำเนินการด้วยกันทั้งการออกแบบและพัฒนา (Design and Development) กับการศึกษาวิจัยด้วยการนำข้อมูลพื้นฐานมาสังเคราะห์ร่างต้นแบบรูปแบบการนิเทศ และนำต้นแบบรูปแบบที่พัฒนาขึ้นไปตรวจสอบความสมเหตุสมผลโดยผู้เชี่ยวชาญ (Development1 : (D1)) นำผลที่ได้จากการตรวจสอบไปแก้ไขปรับปรุงต้นแบบให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นเครื่องมือต่าง ๆ ในแต่ละองค์ประกอบและกระบวนการของรูปแบบรวมทั้งการพัฒนาเครื่องมือได้แก่ แบบตรวจสอบความสมเหตุสมผลเชิงทฤษฎี ความเป็นไปได้ และความสอดคล้องของร่างต้นแบบรูปแบบการนิเทศแบบ ซีอีไอพีอี “CEIPE Model” ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและพัฒนาแบบทดสอบ จำนวน 2 ประเภท ได้แก่ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 7 ฉบับ คือ

ฉบับที่ 1 แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศ ฉบับที่ 2 แบบสังเกตสังเกตพฤติกรรม การดำเนินการจัดการเรียนการสอน ฉบับที่ 3 แบบประเมินความสามารถในการจัดการเรียนการสอน ฉบับที่ 4 แบบสังเกตและบันทึกพฤติกรรมนิเทศ ฉบับที่ 5 แบบประเมินความสามารถในการนิเทศ ฉบับที่ 6 แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียน และฉบับที่ 7 ประเด็นสนทนากลุ่ม และเครื่องมือที่ใช้ในการนิเทศครูผู้นิเทศและครูผู้รับการนิเทศ คือ 1) แผนนิเทศแบบให้คำปรึกษา, แบบเพื่อนช่วยเพื่อน และแบบพัฒนาตนเอง 2) แบบสังเกตการสอน 3) แบบบันทึกประจำวัน 4) แผนการจัดการเรียนรู้ 5) แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โดยนำแบบประเมินความสามารถที่ปรับปรุง แก้ไข แล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แล้ววิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่า 0.80 ทุกข้อ

ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้รูปแบบการนิเทศเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา โรงเรียนเทศบาลวัดศาลามีชัย เป็นการนำต้นแบบรูปแบบการนิเทศที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้ในภาคสนามโดยการใช้วิจัยเชิงทดลองแบบการทดลองแบบกลุ่มตัวอย่างเดียว มีการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง (One – Group Pretest– Posttest Design) โดยมีขั้นตอนทดลอง 5 ขั้นตอนได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 Classifying : C การคัดกรองระดับความรู้ ความสามารถ และทักษะที่สำคัญ เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเพื่อจัดกลุ่มครูและเลือกวิธีการนิเทศที่ต้องการและเหมาะสมสำหรับครูแต่ละกลุ่ม ขั้นที่ 2 Establishing the Teacher Supervision Relationship : E สร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้นิเทศ–ครู โดยการประชุมกลุ่มร่วมกันระหว่างผู้นิเทศกับครูผู้รับการนิเทศในการทำความเข้าใจเบื้องต้น ขั้นที่ 3 Informing : I การให้ความรู้ก่อนการนิเทศ ครูผู้นิเทศ และครูผู้รับการนิเทศ ตลอดจนการวางแผนการนิเทศร่วมกัน ขั้นที่ 4 Proceeding : P การดำเนินงาน เพื่อให้ครูผู้นิเทศและครูผู้รับการนิเทศในแต่ละวิธีการนิเทศทั้ง 3 วิธี ได้ปฏิบัติการณ์เทศภายในโรงเรียนเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา โรงเรียนเทศบาลวัดศาลามีชัย ผู้รับการนิเทศในสภาพจริง โดยก่อนดำเนินการตามแผนการนิเทศ ครูผู้นิเทศและครูผู้รับการนิเทศ ขั้นที่ 5 valuating: E การดำเนินการประเมินผลการนิเทศโดยรวม ของครูผู้รับการนิเทศแต่ละกลุ่มตามวิธีการนิเทศทั้ง 3 วิธี โดยประเมินผลจากผลการเรียนรู้ของนักเรียน ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูผู้รับการนิเทศ ความสามารถในการนิเทศของครูผู้นิเทศ ตลอดจนพฤติกรรมกรรมการนิเทศการสอนและพฤติกรรมกรรมการจัดการเรียนรู้ที่ได้จากการสังเกต ของครูผู้นิเทศ โดยใช้สถิติทดสอบค่าที (t-test) แบบ Dependent และค่าร้อยละ (%) สถิติทดสอบ Wilcoxon Signed Ranks Test ค่าเฉลี่ย (" $\bar{X}$ ") ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ขั้นตอนที่ 4 ประเมินความพึงพอใจของครูที่มีต่อรูปแบบการนิเทศเพื่อยกระดับคุณภาพ การศึกษา โรงเรียนเทศบาลวัดศาลามีชัยเป็นขั้นของการพัฒนาประกอบด้วย การประเมินผลก่อนการ นิเทศ ระหว่างการนิเทศ และหลังนิเทศ รวมทั้งการนำเสนอข้อมูลที่ได้จากการประเมินผล ไปปรับปรุง รูปแบบการนิเทศให้สมบูรณ์และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น การดำเนินการวิจัยในขั้นตอนนี้เป็นการนำ ผลการทดลองตามกระบวนการและเงื่อนไขของ รูปแบบการนิเทศแบบ ซีอีไอพีอี “CEIPE Model” ในขั้นตอนที่ 3 รวมทั้งผลการวิเคราะห์สภาพ ปัญหา อุปสรรค และความคิดเห็นที่มีต่อความเหมาะสม ของรูปแบบ ซีอีไอพีอี “CEIPE Model” มาพิจารณาปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการนิเทศ ให้มีความ เหมาะสมมากยิ่งขึ้น และพร้อมที่จะนำไปใช้ต่อไปรายละเอียดของการดำเนินการแต่ละขั้นตอน ดังนี้

- 1) Analysis (R1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐานและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องโดยประเมินจากแบบสอบถามความ ต้องการการนิเทศ
- 2) Design and Development (D1) การพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพของ รูปแบบ โดยการประเมินจากแบบตรวจสอบความสมเหตุสมผลเชิงทฤษฎี ความเป็นไปได้และความ สอดคล้องของต้นแบบ รูปแบบการนิเทศแบบซีอีไอพีอี “CEIPE Model” และ
- 3) Implementation (R2) การนำรูปแบบไปใช้ โดยใช้ 1.แบบทดสอบความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศ แบบ ซีอีไอพีอี “CEIPE Model” 2. แบบประเมินความสามารถในการนิเทศ (ประเมินโดยผู้วิจัย, ครูผู้นิเทศ, ครูผู้รับ การนิเทศ) 3. แบบสังเกตและบันทึกพฤติกรรมกรรมการดำเนินการจัดการเรียนการสอน (โดยครูผู้นิเทศ)
4. แบบสังเกตและบันทึกพฤติกรรมการนิเทศ (โดยผู้วิจัย) 5. แบบประเมินความสามารถในการการ จัดการเรียนการสอน (ประเมินโดยผู้วิจัย, ครูผู้นิเทศ, ครูผู้รับการนิเทศ) 6. แบบสอบถามความพึง พพอใจของครูผู้รับการนิเทศที่มีต่อรูปแบบการนิเทศซีอีไอพีอี “CEIPE Model” และ
7. ประเด็นสนทนา กลุ่มเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบการนิเทศ ซีอีไอพีอี “CEIPE Model” และ
- 4) Evaluation ทบทวน และปรับปรุงรายละเอียดของการใช้รูปแบบ

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติที่ใช้ ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า Wilcoxon Signed Ranks Test ค่า t-test แบบ dependent และการ วิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 ความต้องการในการพัฒนารูปแบบการนิเทศเพื่อยกระดับ คุณภาพการศึกษาโรงเรียนเทศบาลวัดศาลามีชัย สังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช พบว่า

ตารางที่ 5 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการการนิเทศการสอนโรงเรียนเทศบาลวัดศาลาลำดวน สังกัด เทศบาลนครนครศรีธรรมราช ภาพรวมและรายด้านดังนี้

ระดับความต้องการการนิเทศ	ความต้องการการนิเทศการเรียนการสอน		
	MEAN	S.D.	ระดับ
1. ด้านการพัฒนาหลักสูตร	4.40	0.26	มาก
2. ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.53	0.27	มากที่สุด
3. ด้านสื่อการเรียนการสอน	4.43	0.29	มาก
4. ด้านการวัดผลประเมินผล	4.44	0.31	มาก
5. ด้านการพัฒนาบุคลากรทางการสอน	4.45	0.26	มาก
รวม	4.43	0.24	มาก

จากตารางที่ 1 ผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการการนิเทศการสอนโรงเรียนเทศบาลวัดศาลาลำดวน สังกัด เทศบาลนครนครศรีธรรมราช โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ความต้องการการนิเทศการสอนของครู เรียงลำดับ 3 ลำดับแรก ได้แก่ ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการดำเนินการจัดการเรียนการสอน ด้านการพัฒนาบุคลากรทางการสอน และด้านการวัดผลประเมินผลตามลำดับ

วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 พัฒนารูปแบบการนิเทศเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาโรงเรียนเทศบาลวัดศาลาลำดวน สังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช พบว่า มีชื่อว่า ซีอีไอพีอี “CEIPE Model” มีองค์ประกอบ ได้แก่ หลักการคือ การนิเทศการสอนที่เน้นกระบวนการนิเทศอย่างเป็นระบบสัมพันธ์กัน โดยคำนึงถึงความแตกต่างของครู ด้านความรู้ ความสามารถ และทักษะ ที่สำคัญที่ต้องการพัฒนา โดยใช้วิธีการนิเทศที่เหมาะสมกับครูแต่ละคน เพื่อให้การนิเทศเกิดประสิทธิภาพสูงสุด มีวัตถุประสงค์ เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา โรงเรียนเทศบาลวัดศาลาลำดวน มีกระบวนการนิเทศ คือ 5 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การคัดกรองระดับความรู้ความสามารถ Classifying : C ขั้นตอนที่ 2 สร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้นิเทศ-ครู Establishing the Teacher Supervision Relationship : E ขั้นตอนที่ 3 การให้ความรู้ก่อนการนิเทศ Informing : I ขั้นตอนที่ 4 การดำเนินงาน Pre Observation Conference : P และขั้นตอนที่ 5 การประเมินผลการนิเทศ Evaluating : E โดยมีการกำกับติดตามอย่างต่อเนื่องทุกขั้นตอน เพื่อให้การดำเนินการนิเทศเกิดประสิทธิภาพ และองค์ประกอบด้านเงื่อนไขในการนำรูปแบบไปใช้

วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 3 ทดลองใช้รูปแบบการนิเทศเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา โรงเรียนเทศบาลวัดศาลาามีชัย สังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช พบว่า ครูผู้นิเทศแบบพัฒนาตนเอง และแบบให้คำปรึกษา มีสมรรถภาพในการนิเทศ อยู่ในระดับสูงมาก และครูผู้นิเทศ แบบเพื่อนช่วย เพื่อนมีสมรรถภาพในการนิเทศ อยู่ในระดับสูง ก่อนและหลังการใช้รูปแบบการนิเทศ ครูผู้รับการนิเทศมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยอมรับสมมติฐานการวิจัย ข้อ 3.2 ที่กำหนดไว้ โดยหลังการใช้รูปแบบการนิเทศ มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบการนิเทศ ครูผู้รับการนิเทศมีสมรรถภาพการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับสูงมาก คือ ครูผู้รับการนิเทศแบบให้คำปรึกษา ครูผู้รับการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน และครูผู้รับการนิเทศแบบพัฒนาตนเอง ก่อนและหลังการใช้รูปแบบการนิเทศ นักเรียนมีผลการเรียนรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยอมรับสมมติฐานการวิจัยข้อ 3.4 ที่กำหนดไว้โดยหลังการใช้รูปแบบการนิเทศนักเรียนทุกระดับชั้นทุกห้อง มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบการนิเทศ

วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 4 ประเมินความพึงพอใจของครูที่มีต่อรูปแบบการนิเทศเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาโรงเรียนเทศบาลวัดศาลาามีชัย สังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช พบว่า ครูผู้รับการนิเทศมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการนิเทศ อยู่ในระดับมากที่สุด ยอมรับสมมติฐานการวิจัย ข้อ 4 ที่กำหนดไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูผู้รับการนิเทศมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการนิเทศ อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ คือ ลำดับที่ 1 ด้านกระบวนการนำ รูปแบบไปใช้ลำดับที่ 2 ด้านผลของการใช้รูปแบบ และลำดับที่ 3 ด้านองค์ประกอบของรูปแบบ ทั้งนี้ จากการสอบถามความพึงพอใจพบว่า องค์ประกอบของรูปแบบการนิเทศ ทุกองค์ประกอบมีความเหมาะสม และสอดคล้องซึ่งกันและกัน กระบวนการนิเทศมีความต่อเนื่องและสัมพันธ์กันในแต่ละขั้นตอน ถือเป็นกระบวนการที่มีประโยชน์มากในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ส่วนเงื่อนไขในการนำรูปแบบไป ใช้นั้นเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งในการนำรูปแบบการนิเทศไปปฏิบัติจริง โดยเฉพาะเงื่อนไขของครูที่มีความมุ่งมั่น จริจใจในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้วยความเต็มใจ ร่วมมือกัน มีความรับผิดชอบในการทำงาน และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกันเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมาก รวมทั้งผู้บริหาร มีความตระหนักถึงความสำคัญของการนิเทศ ให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ สื่อ อุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก และสร้างขวัญกำลังใจให้กับครู เป็นการส่งเสริมให้ครูเกิดการพัฒนาทั้งทางด้านการนิเทศและการทำวิจัยในชั้นเรียน

อภิปรายผลการวิจัย

อภิปรายผลการวิจัยข้อที่ 1 ความต้องการในการพัฒนารูปแบบการนิเทศเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาโรงเรียนเทศบาลวัดศาลาามีชัย สังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช พบว่า โดย

ภาพรวมอยู่ในระดับมากทั้งนี้ สามารถยกระดับการทำงานฝ่ายการนิเทศให้มีความยืดหยุ่นต่อการ
ทำงานของครูและผู้รับผิดชอบนิเทศได้ในระดับมากสอดคล้องกับงานวิจัยของ พบว่า ชมภ์พลอย จิตติ
แสง สุนิสา วงศ์อารีย์ และ พงษ์นิมิตร พงษ์ภิญโญ (2567) ความต้องการจำเป็น ในการพัฒนาการ
นิเทศภายในด้านการจัดการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมมี PNImodified = 0.757 และ
สอดคล้องกับงานวิจัยของจามรี เชื้อชัย (2564) พบว่า การนิเทศการจัดการศึกษาด້วยรูปแบบและ
วิธีการเชิงระบบน้อย นานวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้น้อยและสะท้อนผลการนิเทศนา
สู่การพัฒนาและปรับปรุงได้น้อยสำหรับสภาพการนิเทศการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 ต้องการมากที่สุด คือ คู่มือและเครื่องมือการนิเทศ
การจัดการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ครอบคลุมและชัดเจน สอดคล้องกับสภาพความต้องการจา
เป็น และใช้รูปแบบการนิเทศแนวใหม่ นานวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้อย่างเหมาะสม

อภิปรายผลการวิจัยข้อที่ 2 พัฒนารูปแบบการนิเทศเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา
โรงเรียนเทศบาลวัดศาลามีชัย สังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช พบว่า มีชื่อว่าซีอีไอพีอี มี
กระบวนการนิเทศ 5 ขั้นตอน คือ (1) การคัดกรองระดับความรู้ความสามารถ (2) สร้างความสัมพันธ์ที่
ดีระหว่างผู้นิเทศ-ครู (3) การให้ความรู้ก่อนการนิเทศ (4) การดำเนินงาน และ(5) การประเมินผลการ
นิเทศ ทั้งนี้เพราะครูได้ดำเนินการพัฒนาตนเองทั้งด้านการนิเทศและการวิจัยในชั้นเรียนอย่างต่อเนื่อง
จากการฝึกปฏิบัติภายใต้การติดตาม ดูแลให้คำแนะนำและช่วยเหลือจากผู้เชี่ยวชาญและผู้วิจัย ทำให้
ครูผู้นิเทศ ครูผู้รับการนิเทศ และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทราบถึงหลักการและความคิดรวบยอด รวมทั้ง
เกิดความรู้ความเข้าใจที่ตรงกันและปฏิบัติได้อย่างถูกต้องครบถ้วน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ
จอยซ์และเชาเวอร์ (Joyce and Showers. 1988 cited by Costa and Garmston, 2002: 38) ที่
พบว่า การฝึกอบรมในภาคทฤษฎีด้วยการบรรยายเพียงอย่างเดียว นั้น ผู้เรียนได้รับความรู้ในระดับต่ำ
เกิดทักษะได้ในระดับปานกลาง และสามารถนำความรู้ไปใช้ได้ในระดับต่ำมาก แต่หากใช้การพัฒนา
บุคลากรด้วยวิธีที่ผสมผสานกันระหว่างการบรรยายทางทฤษฎี การสาธิต การฝึกปฏิบัติ และการให้
ข้อมูลย้อนกลับ หรือการช่วยเหลือ แนะนำการฝึกปฏิบัติ ตลอดจนติดตามเป็นระยะในการนำไปใช้จริง
ในชั้นเรียน เป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยให้บุคลากรได้รับความรู้ในระดับสูงมาก ตลอดจนเกิดทักษะและสามารถ
นำความรู้ไปใช้ได้ในระดับสูง และสอดคล้องกับแนวคิดการนิเทศการสอนของ วัชรา เล่าเรียนดี
(2553: 98, 222) ที่กล่าวว่า ผู้ทำหน้าที่นิเทศจะต้องมีความรู้ความสามารถด้านหลักสูตรการจัดการ
เรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้และการวิจัย และผ่านการอบรมทางด้านเทคนิคและทักษะ
วิธีการนิเทศแบบต่าง ๆ เช่น เทคนิคการนิเทศ เทคนิคการสังเกตการสอน และการจัดประชุมให้ข้อมูล
ย้อนกลับ เป็นการแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน เพื่อปรับปรุง และพัฒนาผลการเรียนรู้ของนักเรียน
ให้สูงขึ้น ทั้งนี้เพราะว่าในขั้นตอนแรกของการพัฒนารูปแบบการนิเทศครั้งนี้ เป็นขั้นการศึกษาข้อมูล

และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ซึ่งวิเคราะห์ศึกษาสภาพที่คาดหวังและสภาพที่ปรากฏขึ้นจริงและประเมินความต้องการจำเป็น ช่วยให้สามารถกำหนดปัญหาประเด็นที่ตอนนำมาแก้ไขระบุเป้าหมายและผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ได้อย่างชัดเจน สอดคล้องกับแนวคิดของสุมิล ว่องวานิช (2550 : 22, 29) ที่กล่าวว่า การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น เป็นงานที่ต้องทำในขั้นตอนแรกเป็นสิ่งที่ จะช่วยให้การกำหนดแผนงานสอดคล้องกับความต้องการของหน่วยงานช่วยให้มั่นใจได้ว่า สิ่งที่ปฏิบัติจะสนองความต้องการขององค์กรได้อย่างแท้จริง เนื่องจากมีข้อมูลเชิงประจักษ์รองรับอย่างเพียงพอ มีความเป็นไปได้ และมีโอกาสเกิดสัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ดังนั้น ผลการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญ จึงมีค่าดัชนีความสอดคล้องรายชื่อของความเป็นไปได้ของรูปแบบสูง

อภิปรายผลการวิจัยข้อที่ 3 ทดลองใช้รูปแบบการนิเทศเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา โรงเรียนเทศบาลวัดศาลามีชัย สังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช พบว่า โดยภาพรวมครูมีความรู้ความเข้าใจในรูปแบบการนิเทศ อยู่ในระดับสูงมาก ก่อนและหลังการใช้รูปแบบมีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เพราะระหว่างดำเนินการนิเทศได้เปิดโอกาสให้ครูดำเนินการพัฒนาตนเองตามกระบวนการของรูปแบบการนิเทศ มีการกำกับติดตาม ดูแล และให้ความช่วยเหลือโดยผู้วิจัยและผู้เชี่ยวชาญเป็น ระยะเวลาโอกาสที่จำเป็นเมื่อครูต้องการส่งผลให้ครูผู้นิเทศมีสมรรถภาพในการนิเทศ ภายหลังการใช้รูปแบบการนิเทศสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับวัชราน เลาเรียนดี (2550: 37, 141–142 อ้างถึงในStephen Brookfield. 1986; Glickman. 1995: 80–81) ได้สรุปหลักการส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ไว้สอดคล้องกันสรุปได้ ดังนี้ 1) ต้องคำนึงถึงความต้องการที่จะรู้หรือความต้องการเรียนรู้ของผู้ใหญ่แต่ละบุคคลเป็นหลัก 2) การเรียนรู้ของผู้ใหญ่อาศัยความรู้เดิมและประสบการณ์ที่ได้สั่งสมมาเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ 3) สภาพแวดล้อมและความพร้อมในการเรียนรู้ ผู้ใหญ่ต้องการความสะดวกสบาย เหมาะสม ตลอดจนได้รับความไว้วางใจและการให้เกียรติผู้เรียน 4) ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับตนเอง ผู้ใหญ่มองตนเองว่าเป็นบุคคลที่มีความรับผิดชอบต่อชีวิตของตนเอง 5) เป้าหมายการเรียนรู้ ของผู้ใหญ่จะมุ่งในเรื่อง ที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตเพื่อการแก้ปัญหา 6) การเรียนรู้ของผู้ใหญ่เกิดจากแรงจูงใจ ภายในมากกว่าแรงจูงใจภายนอก ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ จอยซ์และเชาเวอร์ (Joyce and Showers. 1988 cited by Costa and Garmston, 2002: 38) ที่พบว่า การฝึกอบรมในภาคทฤษฎีด้วย การบรรยายเพียงอย่างเดียวนั้น ผู้เรียนได้รับความรู้ในระดับต่ำ เกิดทักษะได้ในระดับปานกลาง และสามารถนำความรู้ไปใช้ได้ในระดับต่ำมาก แต่หากใช้การพัฒนาบุคลากรด้วยวิธีที่ผสมผสานกันระหว่าง การบรรยายทางทฤษฎี การสาธิต การฝึกปฏิบัติ การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการช่วยเหลือแนะนำการฝึกปฏิบัติเป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยให้บุคลากรได้รับความรู้ในระดับสูงมาก ตลอดจนเกิดทักษะ และสามารถนำความรู้ไปใช้ได้ในระดับสูง และสอดคล้องกับผลการศึกษา เรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศการสอน ครุวิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนา

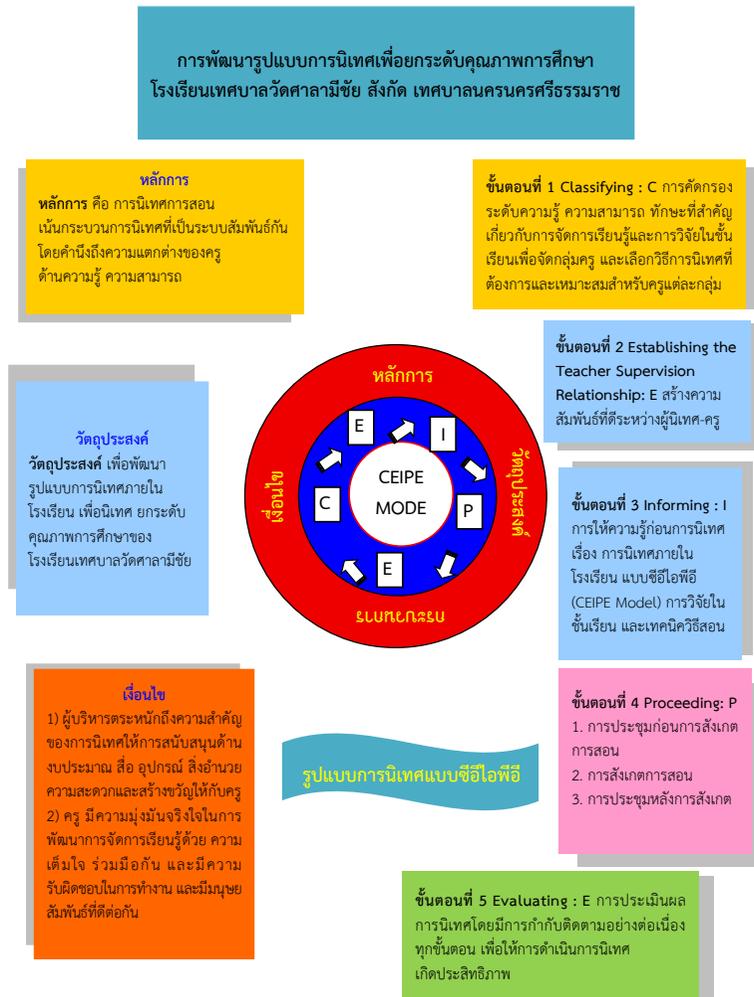
ศักยภาพนักเรียนที่มีแนวความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์ ของเกรียงศักดิ์ สังข์ชัย (2552) และ การศึกษา เรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศนักศึกษาฝึกประสบการณ์ วิชาชีพครูเพื่อพัฒนา สมรรถภาพการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดของนักเรียนประถมศึกษาของวชิรา เครือคำอ้าย (2552) ที่พบว่าหลังจากการใช้รูปแบบการนิเทศการสอนที่พัฒนาขึ้น ครูผู้นิเทศ หรือครูพี่เลี้ยงมีสมรรถนะการ นิเทศเพิ่มสูงขึ้น ครูผู้สอนหรือนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มีสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เพิ่ม สูงขึ้น และนักเรียนมีคุณภาพตามเป้าหมายที่คาดหวังเพิ่มสูงขึ้น

อภิปรายผลการวิจัยข้อที่ 4 ประเมินความพึงพอใจของครูที่มีต่อรูปแบบการนิเทศเพื่อ ยกระดับคุณภาพการศึกษาโรงเรียนเทศบาลวัดศาลาามีชัย สังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช พบว่า ครูผู้รับการนิเทศมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการนิเทศแบบซีไอพีอี “CEIPE Model” อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เพราะมีกระบวนการนิเทศมีความต่อเนื่องและสัมพันธ์กันในแต่ละขั้นตอนถือเป็น กระบวนการที่มีประโยชน์ มากในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาส่วนเงื่อนไขการนำไปใช้นั้นเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นในการนำรูปแบบการนิเทศไปปฏิบัติจริง โดยเฉพาะเงื่อนไขของครูที่มีความมุ่งมั่น จริจใจ ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้วยความเต็มใจ ร่วมมือกัน มีความรับผิดชอบในการทำงาน และมี มนุษย์สัมพันธ์ที่ดีต่อกันเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมาก รวมทั้งผู้บริหารมีความตระหนักถึงความสำคัญของ การนิเทศ ให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ สื่อ อุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก และสร้างขวัญ กำลังใจให้กับครูเป็นการส่งเสริม ให้ครูเกิดการพัฒนาทั้งทางด้านการนิเทศภายในโรงเรียน และการทำ วิจัยในชั้นเรียน ทั้งนี้เพราะ ครู ผู้รับการนิเทศมีความเต็มใจ อาสาสมัครที่จะเข้ารับการนิเทศ ซึ่งหาก บุคคลมีความสมัครใจและเต็ม ใจในการเข้าร่วมกระบวนการแล้ว จะเกิดความพึงพอใจที่จะปฏิบัติตาม (Rolfe. 2008; Pask และ Joy. 2007) สอดคล้องกับ Pask and Joy (2007) กระบวนการให้ คำปรึกษาดูแลจะได้รับการยอมรับก็ต่อเมื่อสิ่งนั้นเป็นที่สิ่งที่ตรงกับความต้องการอยากศึกษาและ สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการทำงานของแต่ละบุคคลและองค์กรได้อย่างเหมาะสม

องค์ความรู้ใหม่

การนำรูปแบบการนิเทศ ซีไอพีอี “CEIPE Model” ที่พัฒนาขึ้นไปใช้ให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผล จะต้องคำนึงถึงเงื่อนไขในการนำรูปแบบไปใช้ ประการคือ 1) ความร่วมมือของทุก ฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งผู้บริหาร อาจารย์นิเทศ ครูผู้รับการนิเทศโดยเฉพาะผู้บริหารตระหนักถึง ความสำคัญของการนิเทศให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ สื่อ อุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวกและ สร้างขวัญและกำลังใจให้กับครู และ 2) ครูมีความมุ่งมั่นจริงจังในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้วย ความเต็มใจ ร่วมมือกัน และมีความรับผิดชอบในการทำงาน และมีมนุษย์สัมพันธ์ที่ดีต่อกันจาก องค์ประกอบดังกล่าว แสดงเป็นแผนภาพของรูปแบบการนิเทศแบบซีไอพีอี “CEIPE Model” ตาม

แนวคิดของ แกลทฮอร์น (Glatthorn) กลlickแมน (Glickman) และโคแกน (Cogan) เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลวัดศาลามีชัย แผนภาพที่ 1 ดังนี้

ภาพที่ 1 รูปแบบการนิเทศเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาโรงเรียนเทศบาลวัดศาลามีชัย สังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช

ที่มา : พรพิมล ราชกิจจำจร, 2569.

กระบวนการ/ขั้นตอน ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ขึ้นตามแนวคิดของ แกลทฮอร์น (Glatthorn) กลlickแมน (Glickman) โคแกน (Cogan) ที่พัฒนาขึ้นคือ ซีอีไอพีอี “CEIPE Model” มีกระบวนการในการนิเทศ 5 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 การคัดกรองระดับความรู้ความสามารถ Classifying : C การคัดกรองระดับความรู้ความสามารถ ทักษะที่สำคัญเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เพื่อจัดกลุ่มครู และเลือกวิธีการนิเทศที่ต้องการและเหมาะสมสำหรับครูแต่ละกลุ่ม

ขั้นที่ 2 สร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้นิเทศ-ครู Establishing the Teacher Supervision Relationship : E เป็นการสร้างความสัมพันธ์ก่อนการนิเทศเพื่อให้มีความเป็นกัลยาณมิตรในการมีความรู้สึกที่ดีระหว่างผู้นิเทศกับครู

ขั้นที่ 3 การให้ความรู้ก่อนการนิเทศ Informing : I เป็นการประชุมชี้แจงทำความเข้าใจ ระหว่างครูผู้นิเทศกับครูผู้รับการนิเทศ

ขั้นที่ 4 การดำเนินงาน Pre Observation Conference : P เป็นการสังเกตการเรียนการสอนของครูผู้นิเทศในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ทราบข้อมูลของครูผู้รับการนิเทศ และมีการประชุมหลังจากการสังเกต

ขั้นที่ 5 การประเมินผลการนิเทศ Evaluating : E ผู้วิจัยมีการกำหนดติดตามอย่างต่อเนื่องทุกขั้นตอนเพื่อให้การดำเนินการนิเทศเกิดประสิทธิภาพ

สรุป และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา โรงเรียนเทศบาล วัดศาลามีชัย มีข้อค้นพบจากการวิจัยที่นำมาเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้และเป็นข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และเทศบาลนครนครศรีธรรมราช ควรส่งเสริม พัฒนา และจัดฝึกอบรมทักษะ ความรู้ของครูผู้นิเทศอย่างเป็นระบบผ่านการส่งเสริมโครงการต่าง ๆ โดยวิทยากรผู้เชี่ยวชาญข้อเสนอแนะ

2) กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และเทศบาลนครนครศรีธรรมราช ควรส่งเสริมการนำรูปแบบ “CEIPE Model” ไปใช้ในโรงเรียนภายใต้สังกัดเพื่อยกระดับการนิเทศให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในทางการปฏิบัติจนเกิดเป็นรูปธรรมมากที่สุด

3) กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และเทศบาลนครนครศรีธรรมราช ควรรับรองผลการพัฒนาผู้เชี่ยวชาญด้านการนิเทศในระดับจังหวัดให้มากขึ้นเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาไปสู่มาตรฐานสากล

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1) โรงเรียนเทศบาลวัดศาลาลามีชัย ควรมอบหมายภาระกิจให้กับผู้ที่ทำหน้าที่นี้เทศจะต้องติดตามดูแลอย่างใกล้ชิด เพื่อนำข้อมูลต่าง ๆ มาให้คำแนะนำช่วยเหลือครู ซึ่งในขั้นตอนการให้ความรู้ก่อนการนิเทศนั้น ควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้ครูผู้นิเทศ และครูผู้รับการนิเทศมีความรู้ และทักษะที่จำเป็น ให้เวลาในการฝึกปฏิบัติในขณะที่ฝึกอบรมอย่างพอเพียงภายใต้การดูแลช่วยเหลือ โดยวิทยากรผู้เชี่ยวชาญข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2) ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเทศบาลวัดศาลาลามีชัยควรนำรูปแบบการนิเทศไปใช้ในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราชไปปรับใช้เพื่อกำหนดแผนปฏิบัติการ การพัฒนาโครงการพัฒนาสมรรถนะด้านการนิเทศอย่างเป็นระบบ รวมทั้งจัดกิจกรรมที่หลากหลายให้กับครูที่รับผิดชอบด้านการนิเทศ รวมทั้งการสร้างขวัญและกำลังใจให้กับผู้ที่ปฏิบัติงานได้ดีถึงดีเยี่ยม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนารูปแบบการนิเทศ ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบอื่น ๆ เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา เช่น รูปแบบการนิเทศแบบโค้ชรูปแบบการพัฒนาวิชาชีพ และรูปแบบการพัฒนาวิชาชีพแบบเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อพัฒนาครูผู้เชี่ยวชาญ

2) ควรมีการวิจัยเพิ่มเติมโดยการนำรูปแบบการนิเทศแบบซีไอพีอี “CEIPE Model” ไปใช้ในการพัฒนาทักษะด้านอื่น ๆ ของครู เช่น ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผล เป็นต้น

References

กระทรวงศึกษาธิการ. *วิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา กรมศาสนา, 2552.

เกรียงศักดิ์ สังข์ขย. (2552). “การพัฒนารูปแบบการนิเทศการสอนครู วิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาศักยภาพนักเรียนที่มีแววความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์”. *วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ภาควิชาหลักสูตรและการนิเทศ*. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ชมภพพลอย จิตติแสง สุนิสา วงศ์อารีย์และ พงษ์นิมิตร พงษ์ภิญโญ (2567), วามต้องการจำเป็นในการพัฒนาการนิเทศภายในด้านการจัดการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี. *วารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*, 14 (2), 316-328.

จามรี เชื้อชัย. (2564). การวิเคราะห์สภาพความต้องการจำเป็นด้านการนิเทศการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา. *วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น*, 7 (8), 55-69.

ยุทธ ไถยวรรณ. (2553). *หลักสถิติวิจัยและการใช้โปรแกรม SPSS*. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

โรงเรียนเทศบาลวัดศาลาลำดวน (2567). *รายงานประจำเดือนมิถุนายน 2567*. เทศบาลนครนครศรีธรรมราช.

วชิรา เครือคำอ้าย. (2552). “การพัฒนา รูปแบบการนิเทศนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เพื่อพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดของนักเรียนประถมศึกษา”. *วิทยานิพนธ์ ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ภาควิชาหลักสูตรและการนิเทศ*. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

วัชรา เล่าเรียนดี. (2553). *การนิเทศการสอน สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ*. นครปฐม : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). *เอกสารประกอบการศึกษาดำเนินงานด้วยตนเองหลักสูตรผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา*. กรุงเทพมหานคร. โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

สุวิมล ว่องวานิช. (2550) *การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน*. กรุงเทพมหานคร : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.

นงลักษณ์ วิรัชชัยและสุวิมล ว่องวานิช. (2542). การสังเคราะห์งานวิจัยทางการศึกษาด้วยการวิเคราะห์อภิธานและการวิเคราะห์เนื้อหา. *รายงานวิจัย*. กรุงเทพมหานคร: ส านักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ส านักนายกรัฐมนตรี.

สุวิมล ว่องวานิช และ นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2546). *แนวทางการให้คำปรึกษาวิทยานิพนธ์*. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ตำราและเอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Brookfield, S. (1986). *Understanding and Facilitating Adult Learning: A Comprehensive Analysis of Principles and Effective Practices*. Buckingham: Open University Press.

Costa, A.L. and Garmston, R.J. (2002). *Cognitive Coaching: A Foundation for Renaissance School*. 2nd ed. Norwood, MA: Christopher Gordon.

Glickman, Carl.D. and Stephen P.Gordon and Jovita M.Ross-Gordon. (1995). *Supervision and Instructional Leadership: A Developmental Approach*. 3th ed.. Boston, MA: Allyn and Bacon.

Joyce, R. B., and Shower, B. (1988). *Student Achievement Through Staff Development*.
New York: Longman

Pask, R. and B. Joy. (2007). *Mentoring-Coaching : A Guide for Education Professionals*.
Maidenhead : McGraw-Hill.

Rolfe, A. (2008). *Mentoring Works*. [Online]. Available from: http://www.mentoringwork.com/definitions_of_mentoring.html. [accessed 9 March 2025].